

## Posudek na disertační práci

Název disertační práce: **Socioprofesní dimenze edukace žáků se zrakovým postižením**

Autor: **PhDr. Petra Hamadová**

Oponent: Doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.

Předkládaná disertační práce řeší vysoce aktuální problematiku a sice zhodnocení kompetencí, kterými je vybaven žák se zrakovým postižením. Toto zjištění může být základem socioprofesního uplatnění v životě.

Cílem práce je zjistit úroveň klíčových kompetencí žáků a studentů se zrakovým postižením a následně formulovat zlepšení jejich posílení v edukačním procesu. Autorka se zaměřila na zjištění schopnosti používání kompenzačních pomůcek studentů se zrakovým postižením, na oblast přijetí vlastního postižení, na zjištění četnosti kontaktu studenta s výchovným poradcem ohledně volby povolání. Za zásadní lze považovat zjišťování nejnáročnějších kompetencí dle studentů a pedagogů.

Disertace je členěna do pěti samostatných kapitol, které na sebe logicky navazují. Epistemologická východiska zkoumaného problému představuje jisté uvedení do sledované problematiky. Autorka erudovaně srovnává terminologii a její vývoj. Za podnětné lze považovat uvedení Cornové Trojdimenzionální modelu faktorů ovlivňujících funkční vidění. Tento model umožňuje analyzovat vývojová schémata, kterými prochází dítě se zrakovým postižením. Druhá kapitola se zabývá osobností člověka s postižením v kontextu inkluzivních snah. Osobnost člověka a jeho potencialit je určována jeho sebeurčením. Vzdělávání v integrovaném a inkluzivním prostředí vyžaduje specifické podmínky. Kapitola třetí akcentuje význam klíčových kompetencí pro plynulý přechod ze školy do povolání. Za cenné lze považovat vymezení kompetencí běžného kurikula a specifického kurikula, jakož i specifika výuky pro rozvíjení klíčových kompetencí v oblasti metodik, technik a strategií. Širší oblast představují sociální kompetence, které jsou dobře metodicky ošetřeny konceptem Sociálního učení R. Strittmayer

Čtvrtá kapitola pojednává o předprofesní a profesní přípravě s dopadem na kvalitu života lidí se zrakovým postižením. V první části se autorka zaměřuje na systém a specifika edukace žáků a studentů se zrakovým postižením. V dalších podkapitolách je pozornost zaměřena na volbu povolání, profesní přípravu a problematiku zaměstnávání.

Empirická část je obsažena v kapitole páté. Cílem výzkumu bylo zjistit zvládání klíčových kompetencí studentů se zrakovým postižením, kteří studují v prvním ročníku středních škol pro zrakově postižené. Výzkumem byly zjišťovány problémové oblasti v dílčích kompetencích u studentů. První ročníky byly zvoleny s cílem vyhodnotit úroveň kompetencí žáků, kteří přicházejí z různých škol. Analýza výsledků šetření pak směřuje k vyvození závěrů pro základní vzdělávání, které má v tvorbě kompetencí signifikantní význam. Dotazníkovým šetřením byly osloveni žáci středních škol pro zrakově postižené (soubor N1= 89) a jiný dotazník byl určen pro pedagogy a vychovatele (N2=77). Zjištěné výsledky jsou dobře vyhodnoceny, zdokumentovány a interpretovány a budou jistě předmětem diskuse u obhajoby. Autorka formuluje využití výsledků pro posilování problematických oblastí a klíčových kompetencí u žáků základních škol. Podkapitola s názvem Teoretické závěry přináší ucelený vhled do sledované problematiky a vysvětluje některé zmiňované jevy v oblasti kompetencí.

Text disertační práce přináší aktuální vhled do problematiky, ukazuje široký záběr Dr. Hamadové, schopnost analyzovat teoretické zdroje a realizovat vlastní šetření. Doporučuji vybrané kapitoly po dílčích úpravách publikovat.

Disertační práci PhDr. Petry Hamadové doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném vykonání dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách se přikláním k udělení vědecké hodnosti Ph.D. o VŠ se přikláním k udělení vědecké hodnosti Ph.D.

V Praze 30.10. 2006

*Lea Kuchárková*